

Tämä on rinnakkaistallenne. Sen viitetiedot saattavat erota alkuperäisestä /

This is a self-archived version of the original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Version: publisher's version

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä: /

To cite this article please use the original version:

Virkki, Päivi 2022. Rättisulkeisista etävastaanottoihin. Haava 25 (3), 56 - 57.

Rättisulkeisista etävastaanottoihin

– Päivi Mäntyvaaran 30-vuotinen ura haavahoidon asiantuntijana ja kouluttajana

Kun Kuopion yliopistollisessa sairaalassa tarvitaan haava-asiantuntijaa, tuntevat kaikki sairaanhoitaja Päivi Mäntyvaaran, johon voi helposti ottaa yhteyttä ja saada apua mahdollisissa haavahoitoon liittyvissä pulmatilanteissa. Haavakeskuksessa työskentelevä Päivi tietää, tukee, auttaa, kehittää ja kouluttaa.

Päivin työsarka on KYSissä pitkä. Vuodesta 1988 alkaen Päivi on työskennellyt traumatologian ja ortopedian vuodeosastoilla sekä kirurgian poliklinikalla. Nykyisin Päivin tavoittaa vuonna 2018 avatusta Haavakeskuksesta, jota hän oli aktiivisesti mukana suunnittelemassa ja toimintaa organisoimassa. Voidaan sanoakin, ettei haavahoitoa nykyisellä tasolla KYSillä olisi ilman Päivin pitkää työuraa ja sinnikkyyttä kehittää haavahoitotyötä.

Haava sairastavien parissa työskentely on siis kulkenut Päivin työuralla yli 30 vuoden ajan niin osasto- kuin poliklinikkatyössä. Kipinä lisäkoulutukseen hakeutumiseen heräsi jo työuran alkuvuosina, kun traumatologian osastolla sairaanhoitaja Timo Hujanen alkoi perehdyttää hoitohenkilökuntaa traumaperäisten haavojen ja osastolla tuolloin sijainneen palovammakeskuksen potilaiden hoitoon. Haavahoidon asiantuntija-erikoistumisopinnot Päivi suoritti Mikkelissä vuonna 2003 ja erikoistumisopinnot suoritettuaan Päivi otti nopeasti aktiivisen roolin KYSin haavahoidon kouluttajana vasta perustetussa haavatyöryhmässä ja haavahoidon kehittäjänä. Päivi toteaa erikoistumisopintojen olleen hänelle tärkeä merkkipaalu, joka antoi eväitä työskentelyyn haavaa sairastavien potilaiden parissa, mutta myös rohkeutta alkaa toimia haavahoidon kouluttajanakin.

Auktorisoitu haavahoitaja -nimikkeitä on ansioituneille haavahoidon osaajille osoitukseksi haavahoidon erityisosaamisesta myönnetty Suomen Haavahoitoyhdistyksen toimesta vuodesta 2004. Päivi haki ja hänelle myönnettiin ensimmäinen auktorisointi vuonna 2004 ja tällä hetkellä Päivillä on takanaan kuusi perättäistä auktorisointia, joka on Suomen Haavahoitoyhdistyksen ennätys!

Auktorisointi ja sen päivittäminen neljän vuoden välein on ollut eräänlaista oman työn reflektointia, kuvailee Päivi. Sitä tehdessä on mahdollista pohdita onnistumisiaan ja kehittämistarpeitaan, ja samalla se on ollut myös keino pitää tiedot ja taidot ajan tasalla, koska tietty määrä koulutuspäiviä/konferensseja tarvitaan osaamisen todentamiseen. Nimikkeellä on merkitystä, sillä se kertoo muille haavahoitotyötä tekeville, että henkilö on työssään pätevä täyttäessään kriteerit, toteaa Päivi auktorisoinnin merkityksestä hoitotyön arjessa.

Vuosituhanne vaihteessa KYSiin perustettiin haavatyöryhmä, johon Päivi lähti mukaan. Tätä kautta aukenivat ovet myös kansallisiin ja kansainvälisiin koulutuksiin niin kouluttajana kuin osallistujanakin. Haavatyöryhmän vetovastuu on ollut Päivillä jo pitkään, samoin aktiivinen kouluttajan rooli KYSissä vuosittain järjestettävissä haavakoulutuksissa ja taitopajoissa. Haavahoito, erityisesti tuotteiden osalta, on muuttunut urani alkuvaiheista huimasti, toteaa Päivi. 1990-luvun alussa haavoja hoidettiin pääosin kosteilla kompresseilla, puhuttiin rättisulkeisista. Oli keittosuola-, klorheksidiini- ja Varidase-kompresseja. Sorbact-nauhakin tunnettiin jo silloin. Haavat tuli hoitaa päivittäin, usein kahdestikin päivässä ja hoitoon liittyivät ahkerat ja pitkän suihkuttelut, muistelee Päivi.

Nykypäivänä markkinoilla on tarjolla satoja erilaisia haavahoitotuotteita. Mullistavan muutoksen haavahoitoon toivat hopeasidokset, jotka mahdollistivat sidosvaihtovälien pidentymisen ja rättisulkeisten päättymisen, naurahtaa Päivi. Teknologisia ratkaisuja on tullut ja tulee koko ajan markkinoille. Laitteet ovat tätä päivää ja esimerkiksi alipaineimulaitteet ovat tulleet osaksi arkipäivän haavahoitoa kaikkiin toimintaympäristöihin.

Haavahoidon koulutusta on saatavilla tänä päivänä enemmän kuin aiemmin, mutta koulutautumiselle on myös kasvava tarve väestön ikääntyessä ja diabeteksen ja verenkierto-ongelmien lisääntyessä. Haavahoidon tietotaito on lisääntynyt muillakin kuin haavahoitajilla, mutta koulutustarve on kuitenkin jatkuva. Poliklinikkatoiminnan osaksi ovat tulleet etävastaanotot ja kuvakontrollit.

Haavahoidon osaamiselle on siis tarvetta tulevaisuudessakin. Päivi toivoo saavansa työskennellä haavahoidon ytimessä Haavakeskuksessa eläkeikänsä asti. Tämän hetkinen työ sisältää jo nyt paljon kouluttamista ja konsultointia toimimista ja Päivi uskoo näiden tehtävien tulevaisuudessa lisääntyvänkin. Koulutustarvetta on myös yliopistosairaalan ulkopuolella, esimerkiksi maakunnissa kotihoidon parissa. Yhteistyö hyvinvointialueiden sisällä tulee toivottavasti tulevaisuudessa lisääntymään ja yksiköiden välistä työnjakoa voidaan joutua selkiyttämään. Perusterveydenhuollon vastuu haavaa sairastavien hoidossa kasvaa ja me erikoissairaanhoidossa toimimme enemmän konsultteina sekä kouluttajina ja tietysti hoitamme niitä vaativimpia, komplisoituneimpia haavoja, pohtii Päivi haavahoidon tulevaisuutta.

